

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters uit Roosendaal, Hans Van Loo, dierenarts op de Buitenpraktijk van de Universiteit Gent in Merelbeke, en Jan Dijkhuizen van De Graafschap dierenartsen uit Vorden wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Zonnebrand

door schimmelinfectie in najaarsgras

Na het onderzoek van een verse koe die plotseling uit de melk was geraakt, vertelde de veehouder dat recent een andere koe dezelfde verschijnselen had. De dieren hadden allebei een duidelijke melkgiftdaling, koorts en dunne mest met darmslierten. Ik vroeg aan de veehouder om me die andere koe te laten zien.

Het dier had duidelijk symptomen van zonnebrand. De huid, vooral de witte delen, was rood en opgezet en leek op sommige plekken zelfs los te laten. Het dier had deze symptomen pas sinds een aantal dagen. Van beide koeien nam ik een bloedmonster om te bepalen in welke mate de levers van deze dieren beschadigd waren. De koe die ik had onderzocht, heb ik behandeld met pijnstillers en voor de zekerheid antibiotica om de darmontsteking te stoppen. Met de veehouder sprak ik af dat hij de koe zou nabehandelen met pijnstillers en de twee dieren in een donkere ruimte zou ophokken. Ze mochten in geen geval met het koppel naar buiten.

's Middags heb ik op de praktijk de bloedmonsters onderzocht. Uit de hoge bloedwaarden van bepaalde leverenzymen bleek dat er veel levercellen kapot waren gegaan en dat de levers van deze dieren dus ernstig beschadigd waren. Dit maakte de diagnose zonnebrand alleen maar waarschijnlijker. Om de oorzaak van deze leverschade te onderzoeken moest ik op zoek in de weide waarin deze koeien gegraasd hadden. Al lopend door de weide nam ik samen met een stagiaire een tiental grasmonsters met een opvoelhandschoen. Terug op de praktijk bewerkten we dit gras volgens een bepaald protocol en bekeken we de monsters onder de microscoop. We sprongen alle twee op, want daar waren ze, de granaatvormige sporen van de schimmel *Pithomyces chartarum*.

De medische term **facial eczema**

Zonnebrand of facial eczema wordt veroorzaakt door de schimmel *Pithomyces chartarum*. Deze schimmel kan het mycotoxine spori-desmine produceren, een toxine dat ernstige leverschade kan veroorzaken.

Als gevolg van dit toxine is de leverwerking sterk verminderd, waardoor onder andere de stof phyloerythrine niet meer wordt omgezet en zich dus ophoopt in het lichaam. Deze stof zorgt in de huid voor fotosensibilisatie. Fotosensibilisatie wil zeggen dat de huid erg gevoelig wordt voor uv-licht en dus voor de zon.

Als aangetaste dieren toch in de zon komen, worden ze sloom, koortsig en hebben een pijnlijke, rode huid. Na een aantal dagen kan de (witte) huid opzetten, vocht uittreden en kunnen er zelfs huddelen loslaten.

Gunstige omstandigheden voor deze schimmel zijn een vochtige omgeving (luchtvochtigheid hoger dan 90 procent), dood plantmateriaal in de grasweide en een dagtemperatuur boven de 12 tot 15 graden gedurende minimaal 10 dagen. Verschijnselen van zonnebrand worden om die reden vooral in het najaar gezien.